

TANANYAGFEJLESZTÉS

9. ÉVFOLYAM

SZÖVEGÉRTÉS

Készült a GINOP-6.2.3-17-2017-00012
„Együttműködés a dunántúli agrár szakképzés
fejlesztéséért” pályázat keretében
Készítette: „Tananyagfejlesztő” munkacsoport
tagjai

BEVEZETŐ

A GINOP 6.2.3.-17-2017-00012 projektben megvalósuló fejlesztések közös vonása, hogy mindegyike hozzájárul / hozzájárulhat valamilyen módon a projekt céljainak eléréséhez: kiemelten az iskolai lemorzsolódás csökkentéséhez, a korai iskolaelhagyók számának mérsékléséhez.

A pályázati kiírásnak megfelelően konzorciumi szinten 6 tananyag kompetenciaalapú fejlesztésére került sor szövegértés (3) és matematika (3) kompetenciaterületen. A tesztelést követően a moduláris tananyagok bemutatása, a pedagógusok felkészítése is megtörtént a sikeres intézményi szintű bevezetés érdekében.

A **tananyagfejlesztő munkacsoport** fő feladata az volt, hogy olyan moduláris tananyagokat dolgozzon ki, amelyek a tanórán végzett tevékenységeken keresztül járulnak hozzá a lemorzsolódás csökkentéséhez a szövegértés-szövegalkotás kompetenciaterületeken. Ennek érdekében 3 tananyag-csomag készült el ezen a kompetenciaterületen. A tananyagfejlesztő munkacsoport tagjai a lemorzsolódás csökkentésének legfőbb lehetőségét a motiváció növelésében határozták meg. Ez kétféle területen jelenik meg a tananyagokban. A feldolgozott témák egyrészt újszerű megközelítésben, játékos és/vagy online környezetben megoldható feladatokkal kívánják erősíteni a tanulók tanórai motivációját. Másrészt a pontrendszeren alapuló gamifikált (játékosított) értékelés bevezetésével, a kötelező és szabadon választható tevékenységek kijelölésével erősíteni kívánják a tanulók tanórai aktivitását és otthoni felkészülését, mindezzel szolgálva az eredményesebb tananyag-elsajátítást.

A tananyagok jellemzői:

- A szövegértés-szövegalkotás fejlesztését szolgáló tananyag 3 modulból áll.
- Az egyes modulokban 7-7 tanóra leírása szerepel, amelyből 5 tanóra a tananyag elsajátítását, 1 tanóra az ismeretek összefoglalását, rendszerezését, 1 tanóra az ismeretek számonkérését és az értékelést tartalmazza.
- A fejlesztett modulok a tanóra főbb jellemzőit összefoglaló információs blokkal kezdődnek (infoblokk), tartalmazzák a teljes óraterveket, melléklet formájában a tanórán szükséges segédanyagokat (vetített diák, feladatlapok, szövegek, képek, ábrák, kártyák, online feladatok linkjei), végül megadják a forrásmegjelöléseket.
- A modulokban feldolgozott témák: Utazás a történetek világában (vegyes szövegek)
Reformkor-forradalom-szabadságharc (ismeretterjesztő szövegek)
Shakespeare világa (szépirodalmi szövegek)

Javaslat az alkalmazásra:

- A modulokat javasoljuk teljes terjedelmükben, 7 tanórán keresztül történő folyamatos felhasználásra.
- A modulban található feladattípusok és értékelési módok önállóan is alkalmazhatók, illetve más tananyag feldolgozása során is adaptálhatók.

Jó munkát kívánnak a munkacsoport tagjai

UTAZÁS A TÖRTÉNETEK VILÁGÁBAN

Óra	A téma órákra bontása	Fejlesztési területek	Módszerek, munkaformák
1.	A világ mint történet – a történetmesélés hatalma	kreativitás, fogalmazási készség, együttműködési készség, szóbeli kifejezőkészség	frontális, páros, csoportmunka, egyéni munka
2.	Történetmesélés a gyakorlatban	kreativitás, fogalmazási készség, együttműködési készség, szóbeli kifejezőkészség, memória, helyesírás	frontális, csoportmunka, egyéni munka
3.	Kultúrák és emberek - népköltészet, hagyomány	rendszerezés, szövegértés, szövegalkotás, nyelvhelyesség, helyesírás, gondolkodási és logikai készségek, memória és figyelem	frontális, egyéni munka
4.	Történetek változatai	kommunikációs és anyanyelvi kompetenciák, szövegértés, szövegalkotás, nyelvhelyesség, helyesírás, olvasási készség, szókincsbővítés, rendszerezési képesség, kreativitás	frontális, csoportmunka, egyéni munka
5.	Közös történet írása – projektbevezető	kompetenciafejlesztés, fogalmazási, nyelvtani és helyesírási készség, együttműködési készség	frontális, csoportmunka, egyéni munka
6.	Közös történet írása – projektmunka	kompetenciafejlesztés, fogalmazási, nyelvtani és helyesírási készség, együttműködési készség	frontális, csoportmunka, egyéni munka
7.	Közös történet írása – a projektmunka bemutatása, értékelése	kompetenciafejlesztés, fogalmazási, nyelvtani és helyesírási készség, együttműködési készség, önértékelés, egymás munkájának értékelése	frontális, csoportmunka, egyéni munka

Értékelőlap az *Utazás a történetek világában* című témakörhöz

Név:

Óra	Kötelező feladatok	Értéke pontban meghatározva	Szerzett pont
1.	Szövegértési feladatlap Játék fényképek után	10 pont 5 pont	
2.	Rövid történet írása	5 pont	
3.	Szókereső Szövegértési, szókincsfejlesztő feladatlap	5 pont 10 pont	
4.	Szövegek összehasonlítása szemponttáblázzal	10 pont	
5-6.	Közös történet írása projektmunkában	15 pont	

Óra	Szabadon választható feladatok	Értéke pontban meghatározva	
5.	Karakterkártya készítése Történetpiramis készítése	5 pont 5 pont	
5-6-7.	Illusztráció készítése a közös történet szereplőiről vagy helyszíneiről	10 pont	

Szerzett pontok összesítve: pont

Szerzett pont	Karakterszint	Érdemjegy
0-18	Handabandázó	1
19-27	Mellébeszélő	2
28-39	Nagyotmondó	3
40-51	Mesefa	4
52-60	Hétpróbás	5
61-	Hétpróbás szellemóriás	*5

A szerzett pontodhoz tartozó karakterszint	
A karakterszinthez tartozó érdemjegy	

INFOBLOKK

1. óra

A világ mint történet – a történetmesélés hatalma

A műveltségi terület/kompetenciaterület neve: magyar - kommunikáció

Az évfolyam: szakközépiskola 9. osztály

Az óra címe: A világ mint történet – a történetmesélés hatalma

Az óra célja és feladata: Az *Utazás a történetek világában* témakörhöz kapcsolódóan ismerkedés a történet fogalmával, a történetmesélés funkciójával, fajtáival. Szövegértés, szövegalkotás, szövegelemzés, nyelvhelyesség, helyesírás fejlesztése, gondolkodási és logikai készségek fejlesztése, memória és figyelem fejlesztése.

Az óra fő didaktikai feladata: kompetenciafejlesztés, ismeretbővítés, kreativitás fejlesztése, fogalmazási készség fejlesztése, együttműködési készség fejlesztése, szóbeli kifejezőkészség fejlesztése

Előzetes ismeretek: szövegtani alapfogalmak

Tantárgyi kapcsolatok: társadalomismeret, osztályközösség-építés

Az óratervet készítő pedagógus neve: Felde Erika Tímea

ÓRATERV

1. óra: A világ mint történet – a történetmesélés hatalma

Idő percben	Tanári tevékenységek	Tanulói tevékenységek	Tanári instrukciók	Didaktikai feladat	Munkaforma	Módszerek	Eszközök	Diák	Módszer-tani ajánlás
0-3.	létszámellenőrzés a tanári számítógép bekapcsolása	a hetes jelenti a hiányzókat	Legyen szíves a hetes elmondani, kik hiányoznak!	a fegyelem és a figyelem biztosítása	frontális	hetes általi fegyelmezés	tanári zsebkönyv, íróeszköz, számítógép		
4.	ráhangelés, a projekt kerettörténetének ismertetése	tanári közlés meghallgatása, figyelem	Képzelték el, hogy nyerhetek egy Föld körüli utazást, ha 7 próbát teljesítek. A 7 próba mindegyike történetekkel kapcsolatos: különféle történeteket kell kitalálnotok, elmesélnetek, illetve történetekkel kapcsolatos feladatokat kell megoldanotok. Mindenkinnek lesz egy értékelőlapja,	motiválás, ráhangelés	frontális	tanári ismertetés	értékelőlap diákonként		

			amire a 7 próbán szerzett pontjai rákerülnek minden óra végén. Az lesz a „hétpróbás”, aki mindegyik feladatot, próbatételt kiválóan teljesíti.						
5-9.	feladatkijelölés, megbeszélés	gondolattérkép készítése: egy tanuló a táblára írja, amit a többiek mondanak	Készítsetek közösen fűrtábrát arról, hogy milyen fogalmak jutnak eszetekbe a történet szóval kapcsolatban! Egy önként jelentkező jöjjön a táblához, aki írja az ötleteket, a többiek pedig a füzetükbe rögzítsék a megbeszéléteket!	ráhangolás, a tanulók témával kapcsolatos előzetes ismereteinek felidéztetése, rögzítése	frontális munka	ötletbörze, munkáltatás, megbeszélés, egy lehetséges megoldás kivetítése projektorral	tábla, kréta, füzet, íróeszköz, számítógép projektor, vetítővászon vagy fehér falfelület, illetve interaktív tábla, pendrive, ppt	1-2. dia	
10-24. perc	az óra témájának ismertetése, feladatkijelölés	írásbeli szövegértési feladat, helyesírási hibák keresése és javítása	A mai órán a történetmesélés fontosságáról, szerepéről lesz szó. Párosával kaptok egy-egy lapot, amin egy szöveg szerepel. Ezt	bevezetés a témába, ismeretbővítés olvasási készség, szövegértés, helyesírási készség fejlesztése	páros munka	feladatlap kitöltése	feladatlap, füzet, íróeszköz		

			olvassátok el a magatokban, és a füzetetekbe válaszoljatok a szöveg alatti kérdésekre, illetve oldjátok meg a feladatot!						
25-29. perc	megbeszélés	a feladat megoldásainak ismertetése, önellenőrzés	Hallgassuk meg, hogy milyen megoldások születtek! Amelyik párost szólítom, annak egyik tagja ismertesse a válaszokat!	ellenőrzés, önellenőrzés	frontális, páros és egyéni ellenőrzés	megbeszélés, a megoldások kivetítése	számítógép, projektor, vetítővászon vagy fehér falfelület, illetve interaktív tábla, pendrive, ppt, füzet, piros toll	3-6. dia	
30-43. perc	43. fényképek kiterítése a tanári asztalra, majd a tanulók szólítása párosával, hogy válasszanak a képekből egyet-egyét, ezután a feladat ismertetése, az egyes csoportok felkérése, hogy adják elő a történeteiket az	szóbeli szövegalkotás	Mindenki válasszon egy képet az asztalon lévők közül! Alkossatok 4-5 fős csoportokat, és találjátok ki, hogy milyen viszonyban lehetnek egymással ezek az emberek (pl. egy családot alkotnak, netán barátok, utazótársak,	a kreativitás, a rögtönzési és a szóbeli fogalmazási készség fejlesztése	csoportmunka	drámajáték: produktív szóbeli szövegalkotás	fényképek (30 db)		újságokból kivágott, kartonlapra ragasztott, laminált képeket célszerű használni, amelyek különböző korú, nemű, származású embereket

	osztálytársaik előtt		munkatársak, stb.), majd találgatok ki velük kapcsolatban egy történetet, amit a többi csoportnak ismertettek.						ábrázolnak mindig legalább 5-tel több fénykép legyen, mint az osztály létszáma, hogy az utoljára képet választóknak is legyen miből válogatniuk
44-45. perc	Az órai munka értékelése az aktivitás és a kreativitás mértéke szerint: 1-5 pont.	önértékelés	Értékeljétek a csoportotok tagjainak órai munkáját!	értékelés, önértékelés	csoportos és egyéni	szóbeli, majd az értékelőlapra a tanár feljegyzi az egyes tanulók órán kapott pontszámát	diákokként egy-egy értékelőlap íróeszköz		

MELLÉKLETEK

1. dia

GINOP-6.2.3-17 A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése

EGYÜTTMŰKÖDÉS A DUNÁNTÚLI AGRÁR SZAKKÉPZÉS FEJLESZTÉSÉÉRT

A VILÁG MINT TÖRTÉNET – A TÖRTÉNETMESÉLÉS HATALMA

Készítő neve: Felde Erika
 Tímea
 Osztály: szakközépiskola
 9. osztály

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
 Európai Szociális Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

2. dia

Megjegyzés: A fürtábrán csak a középső szó: a *történet* látszik először, és csak a feladatmegoldás után, az ellenőrzéskor jelenik meg a többi fogalom.

Szövegértési feladatlap**Csalog Zsolt: Cigányon nem fog az átok (részlet)**

(Forrás: Maecenas Kiadó, Budapest, 1988, 164-166. p.)

„Óó, mikor azok a régi öregek nekiültek mesélni! Elek bácsi! Lenne most má vagy százhusz esztendő is ha ílne! Meg nagyapám, meg Marci bácsi! Ezek a valamikori nagy cigányok!

- Ha-haa gyerekeim, ennek ám históriája van! – oszt elkezdte mondani! Mondta reggelig! Marci bácsinak az egész Cigánváros hordta az ennivalót, tojást, szalonnát, kenyeret, mindent, csak hogy meséljen, má rendessen ebből ílt az öreg – oszt míllyen ravasszan csináta, hogy addig húzta a mesét, addig nyújtotta, hogy nem lett vége neki reggelig, mindég maradt a másik estíre is belúle!

Hát ezelőtt más szórakozás nem is vót, mer se rádjó, se televízió nem vót még – mentünk akkor mesét hallgatni. Ráírtünk! Mer iskolába nem jártunk, az embereket meg nem vettük fel munkára, legfeljebb ha egyik-másik muzsikálni járt, az asszonyok meg kereskenni a városra – ráírtünk nappal alunni, ícaka hallgattuk a mesét! Nem is csak a gyerekek, még inkább a felnőttek! Én még nem is könnyen, mer például Marci bácsi a jángyerekeket nem nagyon állta maga körül - de valahogy azír ott vótam én is mindég, hallgattam, REGGELIG!

A gyerekeknek azír inkább az apjuk-anyjuk mesílt. Én is de sokat mondtam Anikómnak! De még az a haszontalan apja is. Ugye akinek gyereke vót, az nem kerülhette el, annak muszáj vót mesélni! Oszta hogy én óvasni nem tudtam, nem könyvekből tanultam mesét, hanem öreg cigányoktu!! Meg hát mondtam ami eszembe jutott!

Most má elmúlt ez. Mer a tévé meg a rádjó uralkodik. Mesílnak azok – minek akkor mán az öreg? Valahogy olyan hideg mostanába má minden – nincsen mese.”

Kérdések, feladatok a szöveggel kapcsolatban

1. Ki a történet elbeszélője, és miből következtethetünk a kilétére?

.....
.....

2. Mit jelent a história szó a szövegben?

.....
.....

3. Mi volt a szerepe a közösség életében a mesének a szövegben olvasottak alapján?

.....
.....

4. a) Kik voltak a legjobb mesemondók az elbeszélő szerint?

b) Milyen tulajdonságokkal kell rendelkeznie egy jó mesemondónak?

c) Kiknek szeretett mesélni elsősorban egy közösség híres mesemondója?

d) Milyen megbecsülésben volt része a jó mesemondónak?

.....
.....
.....
.....

5. Mi vette át a későbbiekben a szóbeli mesélés szerepét?

.....
.....

6. Mi a véleménye a mai világról az elbeszélőnek?

.....
.....

7. Válasszatok ki húsz olyan szót a szövegből, amely nem a köznyelvi formájában vagy kiejtés szerinti írásmódban szerepel, és írjátok le ezeket helyesen a füzetetekbe!

.....
.....

3. dia

A SZÖVEGÉRTÉSI FELADATLAP KÉRDÉSEI ÉS FELADATA AZ ALÁBBI SZÖVEGGEL KAPCSOLATBAN :
 CSALOG ZSOLT: CIGÁNYON NEM FOG AZ ÁTOK (RÉSZLET)

1. Ki a történet elbeszélője, és miből következtethetünk a kilétére?
2. Mit jelent a história szó a szövegben?
3. Mi volt a szerepe a közösség életében a mesének a szövegben olvasottak alapján?
4. a) Kik voltak a legjobb mesemondók az elbeszélő szerint?
 b) Milyen tulajdonságokkal kell rendelkeznie egy jó mesemondónak?
 c) Kiknek szeretett mesélni elsősorban egy közösség híres mesemondója?
 d) Milyen megbecsülésben volt része a jó mesemondónak?
5. Mi vette át a későbbiekben a szóbeli mesélés szerepét?
6. Mi a véleménye a mai világról az elbeszélőnek?
7. Válasszatok ki húsz olyan szót a szövegből, amely nem a köznyelvi formájában vagy kiejtés szerinti írásmódban szerepel, és írjátok le ezeket helyesen a füzetekbe!

4. dia

A SZÖVEGÉRTÉSI FELADATLAP
 MEGOLDÁSAI

1. A történet elbeszélője egy olvasni nem tudó cigányasszony, aki „Cigányváros”-ban, vagyis egy cigánytelepen gyerekeskedett. I-ző nyelvjárásban beszél.
2. A história jelentése a szövegben: történet.
3. A mesehallgatás volt az egyik legfőbb szórakozása a gyerekeknek és a felnőtteknek is.
4. a) A legjobb mesemondó Elek bácsi és az elbeszélő nagyapja: Marci bácsi volt.
 b) A jó mesemondó estétől reggelig, sőt másnap estig is tudta nyújtani a történetet.
 c) Elsősorban felnőtteknek, illetve a fiúknak szeretett mesélni a közösség híres mesemondója.
 d) A mesemondót olyannyira megbecsülték a közössége tagjai, hogy szinte a mesélésből élt, mert ellátták őt ételmiszterrel a mesélésért cserében.
5. A rádió és a televízió vette át az élőszóbeli mesélés szerepét.

5. dia

A SZÖVEGÉRTÉSI FELADATLAP
 MEGOLDÁSAI (FOLYTATÁS)

6. Hidegnek, személytelennek érzi a mai világot az elbeszélő, mivel egyre kevesebben mesélnek már élőszóban, inkább a rádiót hallgatják és a tv-t nézik az emberek.

7. Pl. **régi**: régi; **mesélni**: mesélni; **má**: már; **ilne**: élne; **oszt**: aztán; **egész**: egész; **Cigányváros**: Cigányváros; **rendesen**: rendesen; **ebből**: ebből; **milyen**: milyen; **ravasszan**: ravasszan; **csináta**: csinálta; **nyújtotta**: nyújtotta; **vége**: vége; **estíre**: estére; **belüle**: belőle; **rádjó**: rádió; **ráértünk**: ráértünk; **vettik**: vették; **eggyik-másik**: egyik-másik; **kereskenni**: kereskedni; **alunni**: aludni; **íca**: éjszaka; **inkább**: inkább; **felnyöttek**: felnöttek; **jánygyerekeket**: lánygyerekeket; **óvasni**: olvasni; **könyvekből**: könyvekből; **cigányoktól**: cigányoktól; **mostanába**: mostanában

Fényképek (Forrás: Otthon Magazin 2018. decemberi szám, Nők Lapja Ezotéria 2019. január 16-i szám, Nők Lapja 2019. január 16-i és január 30-i szám; Nők Lapja Tél 2018. téli szám, Folkmagazin XXV. évfolyam 6. szám)

INFOBLOKK

2. óra

Történetmesélés a gyakorlatban

A műveltségi terület/kompetenciaterület neve: magyar - kommunikáció

Az évfolyam: szakközépiskola 9. osztály

Az óra címe: Történetmesélés a gyakorlatban

Az óra célja és feladata: képességfejlesztés, szövegalkotási és helyesírási gyakorlatok szituációs játékokkal: hogyan épül fel egy történet

Az óra fő didaktikai feladata: kompetenciafejlesztés, kreativitás fejlesztése, fogalmazási készség fejlesztése, együttműködési készség fejlesztése, szóbeli kifejezőkészség fejlesztése, memória fejlesztése

Előzetes ismeretek: történetmondás, hagyomány; közösséget összetartó erő

Tantárgyi kapcsolatok: társadalomismeret, osztályközösség-építés

Az óratervet készítő pedagógus neve: Felde Erika Tímea

ÓRATERV

2. óra: Történetmesélés a gyakorlatban

Idő percben	Tanári tevékenységek	Tanulói tevékenységek	Tanári instrukciók	Didaktikai feladat	Munkaforma	Módszerek	Eszközök	Diák	Módszer-tani ajánlás
0-3.	létszámmellenőrzés, a tanári számítógép bekapcsolása	a hetes jelenti a hiányzókat	Legyen szíves a hetes elmondani, kik hiányoznak!	a fegyelem és a figyelem biztosítása	frontális	hetes általi fegyelmezés	tanári zsebkönyv, számítógép		
4-8.	az óra témájának ismertetése, a feladat kivetítése, felolvasatása, értelmeztetése, majd annak a diáknak a nevére szólítása, akinek folytatnia kell a mesét	életrajzi körmese létrehozása szóban	A mai órán történeteket fogtok létrehozni. Olvassátok el a kivetítőn látható feladatot! Fordulatos történetet kellene alkotnotok pl. az alábbi szófordulatok segítségével: „egyszer csak”, „de akkor”, „ám ugyanakkor” stb. Folytassa a megkezdett életrajzi mesét, akinek a nevét mondom!	ráhangolás, a kreativitás és a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése, a figyelem és a memória fejlesztése	egyéni és frontális	drámajáték: szóbeli rögtönzés	számítógép, projektor, vetítővászon vagy fehér falfelület, esetleg interaktív tábla, pendrive, ppt	1-2. dia	
9-18	feladatkijelölés	csoportokba rendeződés, feladatmegoldás	Rendeződjétek 5-6 fős csoportokba! Minden csoport kap	motiválás játék segítségével, a figyelem, a	írásbeli csoportmunka	játék: sztoritábla segítségével	csoportonként 1 db sztoritábla A/4-es lapra	3. dia	

			egy sztoritáblát és egy dobókockát. A 6 fős csoport minden tagja dobjon egyet-egyet a dobókockával, és közben figyelje a sztoritáblát! Az első dobás mutatja az alanyt (az első függőleges oszlopból a dobott számnak megfelelőt kell kiválasztani), a második a helyhatározót, a harmadik az időhatározót, a negyedik az állítmányt, az ötödik a tárgyat, a hatodik a célhatározót. Ezeknek a szavaknak a felhasználásával írjatok egy rövid, kerek történetet 10 perc alatt az egyik csoporttag füzetébe!	kifejezőképesség, a kreativitás, a fogalmazási készség és az együttműködési készség fejlesztése		rövid történet írása	kinyomtatva és laminálva, minden csoportnak egy-egy dobókocka, füzet, toll		
19-24 perc	a csoportok által létrehozott történetek meghallgatása, értékelése	a csoportok történeteit ismerteti a csoport szóvivője, és értékeli	Kérem, hogy minden csoport válasszon egy szóvivőt, aki ismerteti a kész történeteket a többi csoporttal.	értékelés, önértékelés, a figyelem fejlesztése	frontális és egyéni szóbeli munka	szóbeli felolvasás, megbeszélés	dicséret-kártyák		

		egymás munkáját	Figyeljétek, kié a leghumorosabb, a legizgalmasabb, a legválasztékosabb történet, és ki a legjobb szövívő!						
25-39. perc	feladatkielölés	rövid történet írása választható szereplőről, helyszínről és problémáról	A kivetítőn látható táblázat három oszlopából válasszatok tetszőlegesen egy helyszínt, egy szereplőt és egy problémát, és ehhez kapcsolódóan írjatok egy 10-15 mondatos történetet, majd adjatok neki címet is!	a gondolkodási és fogalmazási készség, az írásbeli kifejezőkészség és a helyesírás fejlesztése	egyéni munka	egyéni fogalmazás	számítógép projektor, vetítőlámpa, esetleg fehér falfelület a kivetítéshez vagy interaktív tábla, pendrive, ppt, füzet, írószerszám	4. dia	
40-43.	a fogalmazások felolvasatása néhány tanulóval	a fogalmazás felolvasása, a többiek fogalmazásának meghallgatása	Legyen szíves, olvassa fel a fogalmazását, akit szólítottok! Utána meghallgatjuk az önként jelentkezőket is. A többiek figyeljék, hogy kinek a fogalmazása lett a legizgalmasabb.	a szóbeli kifejezőkészség fejlesztése, az egymásra figyelés, a tolerancia képességének fejlesztése	a kifejező, érthető felolvasás gyakorlása, a másokra figyelés képességének fejlesztése	egyéni felolvasás, önként jelentkezők meghallgatása	füzet		
44-45.	az órai munka értékelése, a	önértékelés és az osztálytársak	Értékeljük a hallott fogalmazásokat! Kié	ellenőrzés, önértékelés, értékelés	frontális és egyéni munka	megbeszélés	füzet dicséret-	5. dia	

	füzetek beszédése	munkájának értékelése	volt szerintetek a legizgalmasabb? Kinek a fogalmazása volt a legválasztékosabb? Kivé volt a leghumorosabb? Ki adta a legtalálóbb címet? Mindenkinek a füzetét beszédem, és értékelem az értékelőlapján az órai munkáját.				kártyák, íróeszköz		
--	-------------------	-----------------------	---	--	--	--	--------------------	--	--

MELLÉKLETEK

1. dia

GINOP-6.2.3-17 A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése

EGYÜTTMŰKÖDÉS A DUNÁNTÚLI AGRÁR SZAKKÉPZÉS FEJLESZTÉSÉÉRT TÖRTÉNETMESÉLÉS A GYAKORLATBAN

Készítő neve: Felde Erika Tímea
 Osztály: szakközépiskola 9. osztály

2. dia

1. FELADAT:

Alkossatok szóban egy életrajzi körmesét úgy, hogy mindenki egy-egy kerek mondattal folytassa a történetet, mikor rá kerül a sor, és az utolsónak következő tanuló úgy zárja le a cselekményt, hogy kerek történetet kapjunk!

A történet kezdőmondata:

Egyszer régen megszületett egy magyarországi faluban egy kislány.

3. dia

2. SZTORITÁBLA - DOBJ ÉS MESÉLJ!

- Alkossatok 5-6 fős csoportokat!
- Minden csoport kap egy sztoritáblát és egy dobókockát, és ennek segítségével kell megalkotni egy történetet.
- A dobókockával sorban dobjon minden csoport mind a hat játékos (ha kevesebben vannak a csoportban, akkor valaki többször dobhat)!
- Az első dobás (oszlop) mutatja az **alanyt**, a második a **helyhatározót**, a harmadik az **időhatározót**, a negyedik az **állítmányt**, az ötödik a **tárgyat**, a hatodik a **célhatározót**.
- A dobott számnak megfelelően ki kell választani minden oszlopból a történet alkotásához felhasználandó szót: pl. ha valaki először 5-öst dob, akkor a *nagypapa* szó lesz az egyik, ha másodszor 2-est dob, akkor a *barlangban* szó lesz a második, ha harmadszor 1-est dob, akkor a *délben* szó lesz a harmadik szó stb.

4. dia

3. VÁLASSZATOK A HÁROM OSZLOPBÓL TETSZŐLEGESEN EGY HELYSZÍNT, EGY SZEREPLŐT ÉS EGY PROBLÉMÁT (KONFLIKTUST), ÉS EHHEZ KAPCSOLÓDÓAN ÍRJATOK EGY 10-15 MONDATOS TÖRTÉNETET, MAJD ADJATOK NEKI CÍMET IS!

Helyszín	Szereplő	Probléma
fa ága	szobrász	Nem tud kiszabadulni.
barlang	diák	Természetfeletti képesség birtokába jut.
sivatag	színésznő	Megcsípi egy darázs, amire allergiás.
mező	rabló	Egy hatalmas állattal találja magát szembe.
tengerpart	nagypapa	Furcsa hangokat hall.

Sztoritábla - Dobj és mesélj!

						
	szobrász	fa ágán	délben	talál	bőröndöt	hogymegszagolja
	diák	barlangban	teliholdkor	megijed	állatot	hogykinyissa
	színésznő	sivatagban	húsvétkor	kap	vizet	hogyfelfedezze
	rabló	mezőn	100 éve	felfedez	virágot	hogymeglelje
	nagypapa	tengerparton	születésnapján	beszorul	gyémántot	hogyelbújjon
	hajótörött	hegytetőn	minden vasárnap	álmodik	gyereket	hogymeglátogassa

Dicséretkártyák

A legizgalmasabb történet írója

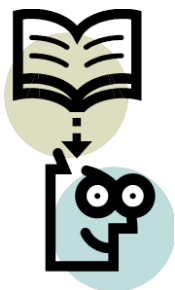
A leghumorosabb történet kitalálója

A legválasztékosabb történet írója

A legjobb történetmesélő

A legjobb szóvivő

A legaktívabban dolgozó

Források:

- Gabnai Katalin: Drámajátékok – Bevezetés a drámapedagógiába (Helikon Kiadó, 1999., 147-150. p.)
- <https://gyereketeto.hu/>
- Fráter Adrienne: Magyar nyelv a középiskolák számára 9. (Mozaik Kiadó, Szeged, 2013, 145. p.)
- A dicséretkártyák képeit a Microsoft World szövegszerkesztő program ClipArt keresőjében találtam.

INFOBLOKK

3. óra

Kultúrák és emberek - népköltészet, hagyomány

A műveltségi terület/kompetenciaterület neve: magyar - kommunikáció

Az évfolyam: szakközépiskola 9. osztály

Az óra címe: Kultúrák és emberek - népköltészet, hagyomány

Az óra célja és feladata: új tananyag feldolgozása: a történet története – az ókori görög hagyomány egyes elemeinek és a magyar népköltészet néhány műfajának bemutatása, a megértés, az empátia és türelem fontosságának hangsúlyozása az interkulturális kommunikációban

Az óra fő didaktikai feladata: új ismeretek, fogalmak elsajátítása, korábbi ismeretek, tapasztalatok ismétlése, rendszerezése, szövegértés, szövegalkotás, nyelvhelyesség, helyesírás fejlesztése, gondolkodási és logikai készségek fejlesztése, a memória és figyelem fejlesztése

Előzetes ismeretek: történetmondás, hagyomány; közösséget összetartó erő

Tantárgyi kapcsolatok: társadalomismeret, természetismeret, osztályközösség-építés

Az óratervet készítő pedagógus neve: Felde Erika Tímea

ÓRATERV

3. óra: Kultúrák és emberek - népköltészet, hagyomány

Idő percben	Tanári tevékenységek	Tanulói tevékenységek	Tanári instrukciók	Didaktikai feladat	Munkaforma	Módszerek	Eszközök	Diák	Módszer-tani ajánlás
1-3.	létszámellenőrzés, a tanári számítógép bekapcsolása	a hetes jelenti a hiányzókat	Kérem a hetest, mondja el, ki hiányzik.	a fegyelem és a figyelem megteremtése	frontális	hetes általi fegyelmezés	tanári zsebkönyv, számítógép		
4-11. perc	ráhangolás feladat kijelölés	szókeresés, az előzetes ismeretek felidézése, fogalmazás	A kivétítőn látható szókeresőben elrejtettem 6 személynevet, amelyek az ókori görög mítoszokban és eposzokban előfordulnak. Írjátok ki ezeket a neveket a füzetetekbe, és írjátok melléjük azt is, hogy mit tudtok ezekről a személyekről! Ha nem hallottatok róluk, akkor nézzetek utána mobilinterneten (vagy a tanári számítógépen) a	aktivizálás, a figyelem, a ráismerő készség fejlesztése	egyéni és frontális írásbeli	munkáltatás	számítógép projektor, vetítőtábla vagy fehér falfelület a kivétítéshez, illetve interaktív tábla, pendrive, ppt, internetkapcsolattal rendelkező tanulói mobiltelefonok, füzet, toll	1-2. dia	

			Wikipédián, hogy kik voltak ők!						
12-15.	a feladat megoldásainak meghallgatása	a megoldások ismertetése, az osztálytársak meghallgatása, egymás munkájának értékelése	Cseréljenek egymással füzetet az egymás előtt és mögött ülők, és akit szólítottok, az olvassa fel a kapott füzetben lévő válaszokat! Pipáljátok ki a társaitok jó válaszait! Tegyetek hiányjelet a hiányzó válaszokhoz! Minden név egy pontot ér.	egymás munkájának értékelése, a figyelem fejlesztése	frontális és egyéni írásbeli és szóbeli	megbeszélés, egymás füzetének javítása	számítógép, projektor, vetítőtábla, fehér falfelület vagy interaktív tábla, pendrive, ppt, füzet, toll	3-5. dia	Odüsszeusz nevében rejtőzik Zeusz neve is
16-22. perc	a téma bevezetése, a tanulók informálása az óra céljáról	feladatmegoldás	A mai óra címe Kultúrák és emberek – népköltészet, hagyomány. A különböző népek hagyományaiban, népköltészetében más-más hősök szerepelnek. A magyar történelem híres személyiségei is megjelennek különböző népköltészeti alkotásokban. A kivetítőn látható dián magyar történelmi személyiségek	az előzetes ismeretek felidézése	egyéni írásbeli	munkáltatás	számítógép, projektor, füzet, toll	6. dia	

			képét látjátok. Hozzájuk kapcsolódnak a megoldandó feladatok.						
23-27. perc	ellenőrzés	a megoldások felolvasása	Kérem, jelentkezzen, aki felismerte a képen látható személyeket, és példákat is írt velük kapcsolatban népköltészeti alkotásokra!	ellenőrzés, megbeszélés, és értékelés	frontális és egyéni szóbeli és írásbeli			7-8. dia	
28-42. perc	feladatkijelölés	feladatmegoldás	A most következő 15 percben egy Mátyás királlyal kapcsolatos történetet fogtok magatokban elolvasni a kiosztott lapon, és ehhez kapcsolódnak a feladatok, amiket meg kell oldanotok egyéni munkában! A feladatlpra írjátok a megoldásokat!	szövegértés fejlesztése, szókincsbővítés, szófajtani ismeretek felidézése	egyéni írásbeli	munkáltatás	feladatlap, toll, esetleg tanulói mobiltelefonok internetkapcsolattal: https://szinonimakereso.hu/	9. dia	
43-45. perc	ellenőrzés	egy tanuló felolvassa a válaszait, a többiek véleményét alkotnak			frontális	a feladatlapok beszedése óra végén, értékelés egyénileg		10-14. dia	

MELLÉKLETEK

1. dia

GINOP-6.2.3-17 A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése

EGYÜTTMŰKÖDÉS A DUNÁNTÚLI AGRÁR
 SZAKKÉPZÉS FEJLESZTÉSÉÉRT

KULTÚRÁK ÉS EMBEREK - NÉPKÖLTÉSNET,
 HAGYOMÁNY

Készítő neve: Felde Erika Tímea
 Osztály: szakközépiskola 9. osztály

2. dia

1. FELADAT

- a) Keressétek meg az itt látható szókeresőben, és írjátok le a füzetetekbe, hogy melyik (ókori görög mítoszokból és eposzokból ismerős) hat személy neve van elrejtve benne!
- b) Írjátok le, mit tudtok ezekről a személyekről! Ha nem hallottatok róluk, akkor nézzetek utána mobilinterneten (vagy a tanári számítógépen) a Wikipédián, hogy kik voltak ők!

M	I	N	O	T	R	A	K	I	D
Ü	D	Á	I	H	E	K	T	Ó	R
K	A	L	K	I	D	H	I	D	A
É	R	O	A	L	Á	I	Z	Ú	R
N	I	L	R	I	N	L	O	B	U
É	A	I	O	K	É	L	D	I	R
O	D	Ü	S	S	Z	E	U	S	Z
P	N	E	Z	I	D	U	R	O	L
I	É	G	H	Á	K	S	Á	L	É
S	Z	O	K	R	A	Z	I	V	O

3. dia

4. dia

AZ 1. A) FELADAT MEGOLDÁSA

- Ariadné
- Ikarosz
- Akhilleusz
- Hektór
- Odüsszeusz
- Zeusz

M	I	N	O	T	R	A	K	I	D
Ü	D	Á	I	H	E	K	T	Ó	R
K	A	L	K	I	D	H	I	D	A
É	R	O	A	L	Á	I	Z	Ú	R
N	I	L	R	I	N	L	O	B	U
É	A	I	O	K	É	L	D	I	R
O	D	Ü	S	S	Z	E	U	S	Z
P	N	E	Z	I	D	U	R	O	L
I	É	G	H	Á	K	S	Á	L	É
S	Z	O	K	R	A	Z	I	V	O

AZ 1. B) FELADAT MEGOLDÁSA

- **Ariadné:** kréti királylány a görög mitológiában, aki beleszeretett a Krétába érkező Thészeuszba, és Daidalosz tanácsára aranyfonalgombolyagot adott neki, hogy a Minótauroszt legyőzése után a fonál segítségével kitalálja a labirintusból.
- **Ikarosz:** apjával: Daidalossal érkezett Kréta szigetére, amikor Daidalosz építette meg a Minótauroszt labirintusát. Minosz király ezután fogva tartotta őket a szigeten, nehogy elárulják valakinek a labirintus titkát. Ikarosz apjával együtt akar elszökni Knósszusból. Daidalosz viasszal összeragasztott tollakból szárnyakat készített mindkettőjük számára, amivel megpróbáltak elrepülni. Mielőtt felszálltak volna, Daidalosz megmondta fiának, se túl alacsonyan ne repüljön, mert elragadják a hullámok, se túl magasan, mert a Nap megolvastja a viaszt. Sikerült is a levegőbe emelkedniük, de Ikarosz egyre magasabbra repült, a viaszt megolvadt, a tollak leváltak, Ikarosz pedig a tengerbe zuhant, és meghalt.

5. dia

AZ 1. B) FELADAT MEGOLDÁSA

- **Akhilleusz:** Homérosz Iliász című eposzának főhőse, Thetisz tengeristennő és a halandó Péleusz fia. Az újszülött Akhilleuszt anyja a Sztúx folyó vizébe mártotta, hogy sebezhetetlenné tegye. A sarkánál azonban, amelynél fogva anyja a vízbe merítette, sebezhető maradt.
- **Hektór:** Homérosz Iliász című eposzában a trójai sereg legvittezebb harcosa, aki megöli Akhilleusz barátját: Patrokloszt, amiért Akhilleusz bosszút áll, és megöli Hektórt.
- **Odüsszeusz:** a görög mitológiában Ithaka királya, aki leleményes és ravasz, ő a trójai faló kitalálója. A tíz évig tartó trójai háború után tíz évig bolyongott, míg hazatérhetett. Ezt 40 napban foglalja össze az Odüsszeia című eposz.
- **Zeusz:** olümposzi isten, az istenek és a mindenség királya a görög mitológiában, az ég és a villámok ura.

6. dia

2. A) NEVEZZÉTEK MEG AZOKAT A TÖRTÉNELMI SZEMÉLYEKET, AKIK AZ ALÁBBI KÉPEKEN LÁTHATÓAK, ÉS AZT IS, MIÉRT FONTOSAK ŐK A MAGYAROK SZÁMÁRA!

b) Írjátok le a füzetekbe, hogy milyen műfajú népköltészeti alkotásokat ismertek, amelyek ezekkel a személyekkel kapcsolatosak!

c) Húzzátok alá azokat a műfajokat a leírtak közül, amelyek az epika műnemébe tartoznak!

A 4-5. dia szövegének forrásai: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Ariadn%C3%A9>, <https://hu.wikipedia.org/wiki/Ikarosz>, <https://hu.wikipedia.org/wiki/Akhilleusz>, <https://hu.wikipedia.org/wiki/Hekt%C3%B3r>, <https://hu.wikipedia.org/wiki/Od%C3%BCsszeusz>, <https://hu.wikipedia.org/wiki/Zeusz>

A 6. dián látható képek forrásai: <http://www.rozsavolgyegyesulet.hu/rozsavolgyi-estek-szantai-lajos-muvelodestortenessel/matyas-kiraly-2/>
https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:II._R%C3%A1k%C3%B3czi_Ferenc_M%C3%A1nyoki.jpg,
https://www.google.com/search?tbm=isch&sa=1&ei=ST9oXO28K07RgT7VljoBw&q=Kossuth+Lajos+k%C3%A9p&oq=Kossuth+Lajos+k%C3%A9p&gs_l=img..3..0.66663.67415..67845...0.0..0.86.331.4.....1....1..gws-wiz-img.....0i67j0i8i30j0i24._sPstaN5WUQ#imgcr=UuvatQvoNE22-M

7. dia

A 2. FELADAT NÉHÁNY
LEHETSÉGES MEGOLDÁSA

Hunyadi Mátyás

- A magyarok, de sok más környező nép hagyománya is az egyik legnagyobb királynak tartja, és „igazságos” jelzővel illeti. A reneszánsz kultúra hazai elterjedése az ő uralkodása idejére (1458-1490) tehető.
- mondák, mesék, anekdoták kapcsolódnak hozzá: pl.
 - Mátyást királlyá koronázzák
 - Egyszer volt Budán kutyavásár
 - A cinkotai kántor
 - Az igazmondó juhász
 - Mátyás király aranyszőrű báránya

II. Rákóczi Ferenc

- Az 1703-ban indított szabadságharca a teljes állami függetlenséget kívánta visszaszerezni a Habsburg Birodalomtól. Erdély és Magyarország fejedelme volt, aki a szatmári békekötés után nem fogadta el a közkegyelmet, és végig kitartott a magyar függetlenség ügye mellett. A szabadságharc bukása ellenére is megakadályozta az ország beolvasását a Habsburg Birodalomba.
- mondák, anekdoták kapcsolódnak hozzá: pl.
 - Rákóczi furfangos kovácsa
 - Rákóczi harangja

8. dia

A 2. FELADAT EGYIK LEHETSÉGES
MEGOLDÁSA

Kossuth Lajos:

- Az 1848/49-es magyar forradalom és szabadságharc szellemi vezére, akinek az alakjához népdalok, mondák, anekdoták kapcsolódnak:
- népdalok pl.
 - Kossuth Lajos azt üzenté
 - Most szép lenni katonának
 - Elindult már Kossuth is
 - Kossuth Lajos udvarában áll egy terebélyes diófa

A 7. dián lévő szövegek forrásai:

https://hu.wikipedia.org/wiki/I._M%C3%A1ty%C3%A1s_magyar_kir%C3%A1ly

https://hu.wikipedia.org/wiki/II._R%C3%A1k%C3%B3czi_Ferenc

9. dia

A MÁTYÁS KIRÁLY BOLONDJA CÍMŰ SZÖVEGHEZ KACSOLÓDÓ FELADATOK

- 1. Illesszék be az alábbi szöveg megfelelő helyére a megadott szavakat!**
 A szövegbe beilleszthető szavak: futnak, javasolta, beszélgettek, erősködött, nyöszörgött, állított, vergődött, akartam, beszél, mondja
- 2. Nevezzék meg a beillesztett szavak szófaját!**
- 3. Mindegyik beillesztett szó helyett írjatok egy szinonimát a szövegkörnyezetet figyelembe véve! Segítségként használhatjátok a <https://szinonimakereso.hu/> oldalt, ha van mobilinternetetek.**
- 4. Soroljátok fel, milyen foglalkozásokat említenek a szövegben!**
- 5. Húzzátok alá annak a foglalkozásnak a megnevezését, amelyikről nem tudjátok, hogy mit jelent, és keressétek ki a jelentését a Magyar értelmező kéziszótárból vagy mobilinternet segítségével a következő honlapokon:**
- mek.oszk.hu/adatbazis/magyar-nyelv-ertelmezo-szotara/
 - <http://mek.niif.hu/02100/02115/html/>

10. dia

A FELADATLAP 1. FELADATÁNAK MEGOLDÁSA

- (1.) beszélgettek
- (2.) erősködött
- (3.) állított
- (4.) beszél
- (5.) mondja
- (6.) vergődött
- (7.) nyöszörgött
- (8.) futnak
- (9.) javasolta
- (10.) akartam

11. dia

A FELADATLAP FELADATAINAK
 MEGOLDÁSA

2. A szövegbe beillesztett szavak mindegyike: ige.
 3. Szinonimák a szövegbe beillesztett szavak helyett
 (a szövegkörnyezet figyelembe vételével) pl.:
- (1.) beszélgettek: *társalogtak*
 - (2.) erősködött: *bizonygatta*
 - (3.) állított: *hangoztatott*
 - (4.) beszél: *hord*
 - (5.) mondja: *állítja, közli*
 - (6.) vergődött: *fetrengett, nyüglődött, gyötrődött*
 - (7.) nyöszörgött: *síránkozott, sopánkodott*
 - (8.) futnak: *szaladnak, rohannak*
 - (9.) javasolta: *indítványozta, szorgalmazta*
 - (10) akartam: *szerettem volna*

12. dia

A FELADATLAP 4. ÉS 5.
 FELADATÁNAK MEGOLDÁSA

4. A szövegben említett
 foglalkozások:

- bognár
- kovács
- ács
- katona
- orvos
- (ördöngös) bába
- borbély
- király
- szolga

5. A kevésbé ismert foglalkozások:

- **bognár**: kerékgyártó, szekérgyártó
- **(ördöngös) bába**: a szülést segítő és a gyermekágyas asszonyt meg az újszülöttet ápoló nő, akinek gyakran tulajdonított a népi hitvilág boszorkányos szerepet, mint aki szemmel ver, meg tudja rontani a gyermekágyast és az újszülöttet, ugyanakkor gyógyítani is tud.
- **borbély**: szakképzett iparos, aki főleg férfi vendégeket borotvál, férfiaknak hajat nyír, szakállt, bajuszt ápol. Régen falun, kisvárosban, katonai táborban érvágással, foghúzással, köpölyözéssel is foglalkozó alkalmi sebész, felcser.

13. dia

A FELADATLAP 4. ÉS 5.
 FELADATÁNAK MEGOLDÁSA

4. A szövegben említett foglalkozások:

- bognár
- kovács
- ács
- katona
- orvos
- (ördöngös) bába
- borbély

5. A kevésbé ismert foglalkozások:

- **bognár:** kerékgyártó, szekérgyártó
- **(ördöngös) bába:** a szülést segítő és a gyermekágyas asszonyt meg az újszülöttet ápoló nő, akinek gyakran tulajdonított a népi hitvilág boszorkányos szerepet, mint aki szemmel ver, meg tudja rontani a gyermekágyast és az újszülöttet, ugyanakkor gyógyítani is tud.
- **borbély:** szakképzett iparos, aki főleg férfi vendégeket borotvál, férfiaknak hajat nyír, szakállt, bajuszt ápol. Régen falun, kisvárosban, katonai táborban érvágással, foghúzással, köpölyözéssel is foglalkozó alkalmi sebész, felcser.

Feladatlap

1. Illesszék be az alábbi szöveg megfelelő helyére a megadott szavakat!

A szövegbe beilleszthető szavak: *futnak, javasolta, beszélgettek, erősödött, nyöszörgött, állított, vergődött, akartam, beszél, mondja*

2. Nevezzék meg a beillesztett szavak szófaját!

3. Mindegyik beillesztett szó helyett írjatok egy szinonimát a szövegekörnyezetet figyelembe véve! Segítségként használhatjátok a <https://szinonimakereso.hu/> oldalt, ha van mobilinternetetek.

4. Soroljátok fel, milyen foglalkozásokat említenek a szövegben!

5. Húzzátok alá annak a foglalkozásnak a megnevezését, amelyikről nem tudjátok, hogy mit jelent, és keressétek ki a jelentését a Magyar értelmező kéziszótárból vagy mobilinternet segítségével a következő honlapokon: mek.oszk.hu/adatbazis/magyar-nyelv-ertelmezo-szotara/; <http://mek.niif.hu/02100/02115/html/>!

Mátyás király bolondja

Egy este Mátyás király együtt mulatott az urakkal. Üldögéltek, ettek, (1.)..... mindenféléről. Előhozódott, hogy vajon miféle mesterből van a legtöbb a világon. Az egyik azt mondta:

- Bognárból van a legtöbb!
- Ó, dehogy, sokkal több kovács van! – ellenkezett a másik.
- Nem, nem jól gondoljátok, ácsból van a legtöbb! – (2.)..... a harmadik.

Valaki azt mondta, hogy a világon a legtöbb a katona, s mindenki mondott valamit, de mindenki mást (3.)..... Mátyás király kedves bolondja csak ült a sarokban, nem szólt semmit. Kérdi tőle Mátyás:

- No, komám, szerinted miből van a legtöbb a világon?
- Felsőleges királyom, még annyit se tudnak? Hát orvostól van a legtöbb!

Az urak kacagni kezdtek, miket (4.)..... ez itt össze. Még a király városában is csak egy orvos van. Azt (5.)..... Mátyás király:

- Édes fiam, te tényleg bolond vagy. Hogy lenne pont orvostól a legtöbb?

A bolond úgy tett, mintha szégyellné magát, hogy ilyen ostobaságot mondott, kioldalgott a teremből, s bement a szolgák közé. Egyszer csak földre vágta magát, jajgatni kezdett, (6.)....., mint aki kínjában összetekeredik.

- Jaj, végem van, mindjárt meghalok! – (7.)..... keservesen.
- Futnak a szolgák Mátyás királyhoz, hogy jöjjön, mert hal meg a kedves bolondja. Fut a király, (8.)..... az urak is:
- Komám, mi van veled? Az előbb még semmi bajod nem volt.
- A bolond csak nyöszörgött tovább.
- Hozzatok ecetet, azzal jól be kell a testét dörzsölni – tanácsolta az egyik úr.
- Hívjátok az ördögös bábát, vessen neki vizet! – (9.)..... egy másik.
- Mézes pálinkát kell vele itatni, az biztosan jót tesz!
- Hívjátok a borbélyt, eret kell rajta vágatni! – parancsolta a király.
- Na, jött is a borbély a szerszámaival, hogy eret vágjon a bolondon.
- Ennek fele se tréfa – gondolta a bolond. Felugrott, nevetni kezdett.
- Hát ez mi volt? – kérdezte bosszúsan Mátyás király.
- Nincs nekem semmi bajom, felséges komám, csak meg (10.)..... mutatni nektek, hogy orvostól van a legtöbb a világon.

(Forrás: Kóka Rozália: Aranyhajú ikergyermekek – Moldvai csángó mesék, mondák, legendák; Timp Kiadó, Bp. 2004; 79-80. p.)

A feladatlap megoldásai

1. feladat:

- (1.) beszélgettek
- (2.) erősködött
- (3.) állított
- (4.) beszél
- (5.) mondja
- (6.) vergődött
- (7.) nyöszörgött
- (8.) futnak
- (9.) javasolta
- (10.) akartam

2. A szövegbe beillesztett szavak mindegyike: ige.

3. Szinonimák a szövegbe beillesztett szavak helyett a szövegkörnyezet figyelembe vételével pl.:

- (1.) beszélgettek: **társalogtak**
- (2.) erősködött: **bizonygatta**
- (3.) állított: **hangoztatott**
- (4.) beszél: **hord**
- (5.) mondja: **állítja, közli**
- (6.) vergődött: **fetrengett, nyúglódott, gyötrődött**
- (7.) nyöszörgött: **siránkozott, sopánkodott**
- (8.) futnak: **szaladnak, rohannak**
- (9.) javasolta: **indítványozta, szorgalmazta**
- (10) akartam: **szerettem volna**

4. A szövegben említett foglalkozások:

- bognár
- kovács
- ács
- katona
- orvos
- (ördögös) bába
- borbély
- király
- szolga

5. A diákok számára feltehetően kevésbé ismert foglalkozások:

- **bognár:** kerégyártó, szekérgyártó
- **(ördögös) bába:** a szülést segítő és a gyermekágyas asszonyt meg az újszülöttet ápoló nő, akinek gyakran tulajdonított a népi hitvilág boszorkányos szerepet, mint aki szemmel ver, meg tudja rontani a gyermekágyast és az újszülöttet, ugyanakkor gyógyítani is tud.
- **borbély:** szakképzett iparos, aki főleg férfi vendégeket borotvál, férfiaknak hajat nyír, szakállt, bajuszt ápol. Régen falun, kisvárosban, katonai táborban érvágással, foghúzással, köpölyözéssel is foglalkozó alkalmi sebész, felcser.

INFOBLOKK

4. óra

Történetek változatai

A műveltségi terület/kompetenciaterület neve: magyar - kommunikáció

Az évfolyam: szakközépiskola 9. osztály

Az óra címe: Történetek változatai

Az óra célja és feladata: képességfejlesztés; egy történet három változatának összehasonlítása megadott szempontok alapján

Az óra fő didaktikai feladata: kommunikációs és anyanyelvi kompetenciák fejlesztése: szövegértés, szövegalkotás, nyelvhelyesség, helyesírás, olvasási készség fejlesztése, szókincsbővítés, rendszerezési képesség fejlesztése, kreativitás fejlesztése

Előzetes ismeretek: történetmondás, népmese, monda, eredetmagyarázó monda, eredetmagyarázó mese, legendamese, nyelvjárások, tájnyelv

Tantárgyi kapcsolatok: társadalomismeret, természetismeret

Az óratervet készítő pedagógus neve: Felde Erika Tímea

ÓRATERV

4. óra: Történetek változatai

Idő percben	Tanári tevékenységek	Tanulói tevékenységek	Tanári instrukciók	Didaktikai feladat	Munkaforma	Módszerek	Eszközök	Diák	Módszer-tani ajánlás
0-3.	létszámellenőrzés a tanári számítógép bekapcsolása	a hetes jelenti a hiányzókat	Legyen szíves a hetes elmondani, kik hiányoznak!	a fegyelem és a figyelem biztosítása	frontális	hetes általi fegyelmezés	tanári zsebkönyv, íróeszköz, számítógép		
4-6.	kérdésfeltevés, szófelhő kivetítése	a kivetítőn megjelenő szófelhő tanulmányozása, epikus népköltészeti műfajok nevének leírása a füzetbe	Írjátok le a füzetetekbe három perc alatt, hogy milyen epikus népköltészeti műfajok elnevezéseit látjátok a kivetített szófelhőben!	ráhangolás, a figyelem fejlesztése, helyesírási készség fejlesztése	frontális és egyéni	egyéni jegyzetelés a füzetbe	számítógép, projektor, vetítővászon vagy fehér falfelület a kivetítéshez, illetve interaktív tábla, pendrive, ppt, füzet, íróeszköz	1-2. dia	A megoldások a 2. dián kattintásra jelennek meg.
7-37.	feladatkijelölés, majd a csoportok munkájának figyelése, ha kell, segítése	három történet összehasonlítása szemponttáblázat segítségével, a szövegek műfajának meghatározása, a legjobb tetsző szöveg megnevezése és a választás indoklása, illusztráció	A mai órán három történetet fogtok olvasni, amelyek az előbb említett műfajok valamelyikébe tartoznak. Majd azt is ki kell találnotok, hogy melyik műfajokról van szó. Mindenki kap egy-egy lapot,		csoportmunka 3-4 fős csoportokban	csoportmunka, ezen belül egyénekre szabott feladatok, amit a csoport tagjai egymás között elosztanak	A/4-es lap két oldalán lévő szövegek, számítógép projektor, vetítővászon vagy fehér falfelület, illetve interaktív tábla, pendrive, ppt, füzet, csomagolópapír, írószerszámok	3-4. dia	

		<p>készítése az egyik történethez</p>	<p>amin a három szöveg olvasható, és csoportmunkában hasonlítsátok ezeket össze a kivetítőn látható szemponttáblázat segítségével! A táblázatot minden csoport arra a csomagolópapírra készítse el, amit kiosztok. Miután felvázoltátok a táblázatot a füzetbe, mutatom a másik dián a további feladatokat, amelyeket szintén meg kell oldanotok! Osszátok el egymás közt, hogy ki melyik szempont szerint vizsgálja a szöveget, ki lesz az, aki a csomagolópapírra ír, és ki az, aki a füzetébe rajzol!</p>						
--	--	---------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

38-45.	ellenőrzés, értékelés	a feladat megoldásának ismertetése, az osztálytársak meghallgatása, egymás munkájának értékelése, önértékelés	Kérem a csoportok egy-egy képviselőjét, hogy ismertesse a csoportja megoldásait! A kivetítőn mutatom a megoldásokat azoknak, akiknek nem sikerült megoldaniuk a feladatot. Hogyan értékelitek a csoporttagok munkáját? A legjobb szemponttáblázat és a legötletesebb rajz készítőinek dicséretkártya jár. A füzeteket beszédem óra végén, és mindenkinek értékelem az értékelőlapján az órai munkáját.	ellenőrzés, értékelés	egyéni és csoportos értékelés	önértékelés, a csoport munkájának értékelése	számítógép projektor, vetítővászon vagy fehér falfelület, illetve interaktív tábla, pendrive, ppt, füzet, csomagolópapír, írószerszámok, dicséretkártyák, értékelőlapok	5-12. dia	
--------	-----------------------	---	--	-----------------------	-------------------------------	--	---	-----------	--

3. dia

I. HASONLÍTSÁTOK ÖSSZE A KIOSZTOTT LAPON OLVASHATÓ HÁROM TÖRTÉNETET AZ ALÁBBI SZEMPONTTÁBLÁZAT SEGÍTSÉGÉVEL!

Összehasonlítási szempontok ↓	I. A teknősbéka eredete	II. Hogyan lett a teknősbéka?	III. A teknősbéka eredete
1. A szöveg gyűjtésének helye			
2. A történet szereplői			
3. A történet szereplőinek legfőbb tulajdonságai			
4. A mű központi konfliktusa			
5. A konfliktus megoldása			
6. Tájnyelvi vagy régies szavak a műben			
7. A szöveg terjedelme			

Az összehasonlítandó szövegek

I. A teknősbéka eredete

(**Forrás:** https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszag_i_nemzetisegek/romak/az_erdo_anyja/pages/003_Mesek2.htm)

Hajdanában réges-régen, amikor a szentséges drága Isten még a földön járt, szakadozott, elnyűtt gúnyában vándorolt a népek között, s próbára tette az embereket, ki a jó és ki a rossz.

És élt egy szegény asszony.

Vándorlása során az ő házához is elérkezett a Szent Isten, és ahogy kíváncsian betekintett az ablakán, látta, hogy a szegény asszony éppen kenyeret dagaszt odabent, gyúrja, döncöli a tésztát a fateknőben, munkálkodik nagy serénységgel.

Így szólt magában:

- Próbára teszem most ezt a teremtést, megtudom, lakik-e a szívében jó akarat!

És bekopogott hozzá, és azt kérdezte tőle:

- Mit dolgozatsz, nővérem? Mit csinálsz ilyen buzgón?

Fölfelelt erre a szegény asszony:

- Miért kérdezed, testvér? Szemeiddel láthatod, hogy mit csinálók! Kenyeret sütök a gyermekeimnek!

És a Szent Isten azt mondta akkor:

- Ha már úgyis kenyeret sütsz a gyermekeidnek, nagyon kérlek, formázz nekem is egy cipócskát! Napok óta nem ettem semmit, s rettenetesen mardossa a gyomromat az éhség!

- Jól van - válaszolta az asszony -, meglesz, amit kérsz! Gyere vissza érte egy félóra múlva!

Ezután a Szent Isten eltávozott, az asszony pedig kiszaggatta a tésztából a kenyereket, és berakta mindegyiket a kemencébe. A koldus számára a teknő aljáról összekapart maradékot domborítottá cipó alakúra, azt tette be sülni a többi mellé.

Amikor kiszedte őket, csodálkozva látta, hogy a tésztamaradékból összegyúrt cipócska lett a legnagyobb; gyönyörű, pirosra sült héjú, hatalmas kenyérré változott, és olyan finoman illatozott, mintha a Teremtő Atya égi kertjében nőtt aranybúzából süttették volna! Megbánta, hogy odaigért a kéregető embernek, s elhatározta, hogy letagadhatja magát, ha az ismét betör hozzá. El is bújta a teknő alá, ráfeküdt ott a kenyérvető lapátra. A két kisgyermekét pedig felokosította:

- Ha az a csavargó visszajönne a cipójáért, úgy tegyetek, mintha nem lennék itthon! Nem akarok véle szót váltani, mert nem mondhatom ki néki a tiszta valóságot, hogy sajnálom tőle azt a ropogós héjú búzakenyérkét! Hazudjatok valamit!
 A szentséges drága Isten vissza is tért a megjelölt időben, és tudakolózott az ajtót nyitó csöppségektől:
 - Hol van az édesanyátok, gyermekeim?
 Felelték a gyermekek:
 - Ó, te nagy vándor, a mi édesanyánk már régen elment a parasztok falujába, vásárolni akar mindenfélét a boltban!
 És a Szent Isten azt mondta akkor:
 - Jaj, gyermekeim, itthon van a ti édesanyátok, és a cselekedete miatt én most ítéletet teszek reá! Amiért kiutasította szívéből az irántam való szájalmat, megátkozom őt ebben a percben! Váljon belőle egy csúfságos teknősbéka, és ne szabaduljon fel a szavaim súlya alól, amíg ez a világ világ lesz!
 És így is történt!
 Nézd meg a teknősbékát: ugyanolyan a feje, mint egy női személyé, aki hátul kötötte meg a kendőjét, és ott van a hátán a teknő, és ott van a testére tapadt lapát is, amire ráfeküdt! Ahogy a lapátnyél kilátszott a teknő alól, még az is fölismerhető: abból lett a teknősbéka farka!
 A fősvény asszonyt így büntette meg a szentséges drága Isten!

Adatközlő: Kanalas Emerencia, sz. 1935. Őcsöd, Szolnok m.

II. Hogyan lett a teknősbéka?

(**Forrás:** Kóka Rozália: Aranyhajú ikergyermek – Moldvai csángó mesék, mondák, legendák, Timp Kiadó, 2004, 38-39. p.)

Egyszer egy gazdag asszony kenyeret sütött. Éppen bevette a tésztát a kemencébe, amikor kopogtatott Krisztus urunk, Szent Péterrel a kapuján. Istenkedni kezdtek, hogy adjon nekik bár egy falás kenyeret. Azt mondta a gazdag asszony:

- Ó, jóemberek! Kenyeret nem adhatok, mert a házban egy morzsa kenyér sincsen! Most vettem be e tésztát a kemencébe. Jöjjenek vissza este, s akkor adok egy-egy jó darabot.

Gondolta az asszony, hogy valahogy elküldi őket, s aztán elbújik előlük, de kenyeret semmiképpen nem ad.

Jézus és Szent Péter továbbmentek. Békérezkedtek egy szegény asszonyhoz éjszakára. Egy rakás kicsi gyermeke volt az asszonynak, sírtak, olyan éhesek voltak. Ott is mondják Jézusék, hogy éhesek, s adjon nekik egy kicsi kenyeret. Azt mondja a szegény asszony:

- Jóemberek! Szállást adok, de megbocsássatok, kenyerem nincsen. Egy pogácsácskára való lisztet tudtam összerázni a tarisznyámból, s azt tettem be sülni, hogy megetthessem a kicsikéimet.

Azt mondja Szent Péter Jézusnak:

- Uram, menjünk vissza a másik asszonyhoz, s az ad kenyeret!

Jézus tudta, hogy mi lesz, de azért azt mondta Szent Péternek:

- Jól van, Péter, menjünk!

Na, visszamennek, zörgetnek a kapun, rikoltoznak sokáig. Odabenn az asszony gyorsan elbújt a dagasztóteknő alá, még a sütőlapátot is maga alá húzta, hogy ne kelljen a kenyérből adni az idegeneknek. Meghagyta a leányának, hogy küldje el azt a két embert, aki a kaput veri. Előjött a leányka, s kiszólt a kapu tetején:

- Édesanyámék nincsenek idehaza, s menjenek békével!

Akkor az Úrjézus azt mondta:

- Mondd meg anyádnak, hogy ami a hátán van, az nőjön a hátához, s ami a hasa alatt van, az nőjön a hasához!

Abban a minutában a teknő az asszony hátához nőtt, s a sütőlapát a hasához.

Az asszony abban a helyben teknősbékává változott. Így lett a teknősbéka.

Krisztus urunk Szent Péterrel visszament a szegény asszonyhoz. Mondja Krisztus urunk a fehérnépnek:

- Na, asszony, eddig már megsült a pogácsád, s vedd ki a kemencéből!

Az asszony kinyitotta a kemencét, s hát abban egy akkora kenyér volt, hogy alig fért ki a kemence száján. Ebből aztán megetette a gyermekeit is, s adott a két útonjárónak is. Örömeben egyebet nem is tudott mondani, csak azt, hogy:

- Áldott legyen az Úr neve, s áldott legyen az Úr neve!

III. A teknősbéka eredete

(**Forrás:** Magyar Zoltán: Zoborvidéki mondák és hiedelmek, eniton1.eu/niton/documents/15-14-445-a_mindentudo_fu.doc, 34. p.)

Dagasztotta az öregasszony a kenyeret, és kértek tőle Isten nevében lángost. Úgy hallottam, hogy Szent Péter, meg az Úrjézus nagyon fáradtak voltak, s hogy adjon nekik lángost. És ő meg azt mondta, hogy őneki már nincsen még egy marék lisztje se. Hát akkor amiben dolgozol, nyőjjön a hátadra! – azt mondta neki az Úrjézus. S aztán abból lett a teknősbéka. Ránőtt a hátára annak a fősvény asszonynak a teknő. (A gyűjtés helye: Zsére)

4. dia

II. VÁLASZOLJATOK AZ ALÁBBI KÉRDÉSEKRE AZ OLVASOTT SZÖVEGEKKEL KAPCSOLATBAN, ÉS OLDJÁTK MEG A FELADATOT!

1. A három történet közül melyek nevezhetők eredetmagyarázó meséknek, és melyik eredetmagyarázó monda? Indokoljátok is a választokat!
2. Mennyiben hasonlítanak ezek a történetek a legendákhoz?
3. Melyik történet tetszett a legjobban és miért?
4. Készítsetek illusztrációt az egyik szöveghez!

5. dia

Összehasonlítási szempontok	I. A teknősbéka eredete	II. Hogyan lett a teknősbéka?	III. A teknősbéka eredete
1. A szöveg gyűjtésének helye	Ócsöd (Szolnok megye)	Moldva (ma: Románia)	Zsére (Zoborvidék: ma Szlovákia)
2. A történet szereplői	<ul style="list-style-type: none"> • Szent Isten • szegény asszony • a szegény asszony két gyermeke 	<ul style="list-style-type: none"> • gazdag asszony • Krisztus urunk (Jézus, Úrjézus) • Szent Péter • szegény asszony (és a gyermekei) • a gazdag asszony lánya 	<ul style="list-style-type: none"> • öregasszony • Szent Péter • Úrjézus

6. dia

7. dia

Össze-hasonlítási szempontok	I. A teknősbéka eredete	II. Hogyan lett a teknősbéka?	III. A teknősbéka eredete
3. A szereplők legjellemzőbb tulajdonságai	<ul style="list-style-type: none"> • Szent Isten: elnyűtt gúnyában vándorolt a népek között, próbára tette az embereket: ki jó, ki rossz, megbünteti a fősvényt • szegény asszony: hazudós, fősvény • az asszony gyermekei: hazudnak az anyjuk parancsára 	<ul style="list-style-type: none"> • Krisztus urunk: igazságos: a fősvényt megbünteti, a jólelkűt megjutalmazza • Szent Péter. jóhiszemű, naiv • a gazdag asszony: hazudós, fősvény 	<ul style="list-style-type: none"> • Úrjézus: fáradt vándor, megbünteti a fősvényt • Szent Péter: fáradt vándor, az Úrjézus kísérője • öregasszony: fősvény

Össze-hasonlítási szempontok	I. A teknősbéka eredete	II. Hogyan lett a teknősbéka?	III. A teknősbéka eredete
3. A szereplők legjellemzőbb tulajdonságai (folytatás)			<ul style="list-style-type: none"> • a gazdag asszony lánya: hazudik az anyja parancsára • a szegény asszony: őszinte, jólelkű, hálás

8. dia

9. dia

Össze-hasonlítási szempontok	I. A teknősbéka eredete	II. Hogyan lett a teknősbéka?	III. A teknősbéka eredete
4. A mű központi konfliktusa	A szegény asszony kenyeret ígér a koldusnak kinéző Szent Istennek, de mikor látja, hogy a neki szánt cipő lett a legnagyobb, meggondolja magát.	A gazdag asszony megígéri Krisztus urunknak és Szent Péternek, hogy ha kiszül a kenyere, ad nekik belőle, de ezt nem teljesíti.	Az öregasszony nem ad lángost az Úrjézusnak és Szent Péternek, mert azt mondja, nincs lisztje, holott épp kenyeret dagasztott.

Össze-hasonlítási szempontok	I. A teknősbéka eredete	II. Hogyan lett a teknősbéka?	III. A teknősbéka eredete
5. A konfliktus megoldása	A szegény asszonyt fősvénységért megátkozta a Szent Isten: teknősbékává változtatta.	A gazdag asszonyt megbüntette Krisztus urunk: a teknő a hátához nőtt, a sütőlapát pedig a hasához: teknősbékává változott. A jólelkű szegény asszonyt viszont kenyérral jutalmazta.	A fősvény öregasszonynak az Úrjézus parancsára a hátára nőtt a teknő, és teknősbékává változott.

10. dia

11. dia

Össze-hasonlítási szempontok	I. A teknősbéka eredete	II. Hogyan lett a teknősbéka?	III. A teknősbéka eredete
6. Tájnyelvi vagy régies szavak a műben (és ezek köznyelvi megfelelői)	<ul style="list-style-type: none"> döncöli (gyúrja) serénységgel (gyorsasággal) felokosította (kioktatta) ítéletet teszek reá (elítélem) 	<ul style="list-style-type: none"> Istenkedni kezdtek (könyörögni kezdtek) adjon nekik bár egy falás kenyeret (adjon nekik csak egy falat kenyeret) Békérezkedtek (bekéretöztek) 	<ul style="list-style-type: none"> nyőjjön (nőjön)
7. A szöveg terjedelme	viszonylag rövid, de a három közül ez a leghosszabb	az elsőnél rövidebb, a harmadiknál hosszabb	ez a legrövidebb a három közül

A II. FELADAT MEGOLDÁSAI

- Eredetmagyarázó mese az első két történet, mivel a teknősbéka eredetét mesés módon magyarázza mindegyik, és művészileg jobban kidolgozottak, mint a harmadik szöveg, ami egy eredetmagyarázó monda.
- Annyiban hasonlítanak a legendákhoz ezek a történetek, hogy bibliai alakok szerepelnek bennük (Szent Isten, Krisztus urunk, Szent Péter), akik csodát tesznek: pl. a cipőcskát és a pogácsát hatalmas kenyérré változtatják, az asszonyt pedig teknősbékává.

Források:

Magyar néprajz V. Népköltészet (Főszerkesztő: Vargyas Lajos, szerk.: Istvánovits Márton), Akadémiai Kiadó, Bp. 1988

<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-1977.html>

<http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/1-1978.html>

Baglyos kép: <https://www.google.com/search?q=B%C3%B6lcs+Bagoly+k%C3%A9p&tbm=isch&source=univ&sa=X&ved=2ahUKEwjC3t3s0sPhAhXK-yoKHSosCtoQsAR6BAgJEAE&biw=1349&bih=648#imgc=z3P1FyVdCloUYM>

Dicséretkártyák:

A legjobb szemponttáblázat készítőjének

A legjobb illusztráció készítőjének

INFOBLOKK

5. óra

Közös történet írása – projektbevezető, a projektfeladat előkészítése

A műveltségi terület/kompetenciaterület neve: magyar - kommunikáció

Az évfolyam: szakközépiskola 9. osztály

Az óra címe: Közös történet írása – projektbevezető, a projektfeladat előkészítése

Az óra célja és feladata: A projektfeladat előkészítése, a közös történettel kapcsolatos elképzelések alapján vázlatkészítés, illusztráció készítése

Az óra fő didaktikai feladata: kompetenciafejlesztés, fogalmazási, nyelvtani és helyesírási készség, együttműködési készség fejlesztése

Előzetes ismeretek: szövegtani alapfogalmak

Tantárgyi kapcsolatok: társadalomismeret, osztályközösség-építés

Az óratervet készítő pedagógus neve: Felde Erika Tímea

ÓRATERV

5. óra: Közös történet írása – projektbevezető, a projektfeladat előkészítése

Idő percben	Tanári tevékenységek	Tanulói tevékenységek	Tanári instrukciók	Didaktikai feladat	Munkaforma	Módszerek	Eszközök	Diák	Módszer-tani ajánlás
0-3.	létszámellenőrzés és a tanári számítógép bekapcsolása	a hetes jelenti a hiányzókat	Legyen szíves a hetes elmondani, kik hiányoznak!	a fegyelem és a figyelem biztosítása	frontális	hetes általi fegyelmezés	tanári zsebkönyv, íróeszköz, számítógép		
4-5. perc	az óra témájának ismertetése, feladatkielölés	a tanári instrukciók meghallgatása	A következő két órán egy projekten fogtok dolgozni 3-4 fős csoportokban. Minden csoportnak egy közös történetet kell létrehoznia, amit a harmadik órában a többi csoport előtt fel kell olvasnia a csoport szóvivőjének, ezután közösen értékeljük az elkészült alkotásokat. Az értékelőlapotokon pontokat kaptok a projektmunkára is. Az alábbi díjakat osztjuk ki az értékeléskor a csoportok között:	a figyelem biztosítása, a feladat megértése	frontális	tanári magyarázat			

			<ul style="list-style-type: none"> • A legizgalmasabb történet díja: • A leghumorosabb történet díja: • A legmegrázóbb történet díja: • A legjobb illusztráció díja: • A legstílusosabb fogalmazás díja: • A legjobb szóvivő díja: <p>Minden csoportban legyen egy írnok, aki a többiek gondolatait lejegyzí a füzetébe, legyen legalább egy ötletgazda (de minden csoporttag ötletelhet), aki a történet menetét alakítja, legyen egy illusztrátor, aki a szereplőkről vagy a történet helyszíneiről rajzot készít, és legyen egy szóvivő, aki majd a kész történetet előadja a többieknek.</p> <p>A mai órán a kiosztott lapon lévő kérdések segítségével gondoljátok végig,</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>hogyan milyen történetet szeretnétek írni, és a lapon lévő feladatok megoldásával gyűjtsetek ötleteket a történetekhez, készítsétek el annak vázlatát!</p>						
6-42. perc	<p>a tanulók munkájának figyelése, ha kell, segítése</p>	<p>csoportalakítás, a feladatlapon lévő kérdések megválaszolása a feladatok megoldása</p>			<p>írásbeli csoportmunka</p>	<p>feladatlap kitöltése, karakterkártya, történetpiramis illusztráció készítése</p>	<p>feladatlap, csomagolópapír minden csoportnak, A/4-es lap minden csoportnak, író- és rajzeszközök</p>		
43-45. perc	<p>az órai munka értékelése</p>	<p>Az óra munka bemutatása.</p>	<p>Kérem, hogy a csoportok szóvivői néhány szóval ismertessék a többiekkel, hogy milyen típusú történetet fognak írni, és mutassák fel a csomagolópapírra elkészített feladataikat!</p> <p>A munka folytatása következik a jövő órán.</p> <p>A csomagolópapírokat</p>		<p>frontális egyéni szóbeli ismertetés, önértékelés</p>	<p>szóbeli beszámoló</p>	<p>csomagolópapír</p>		

			addig beszédem, és megnézem, mit alkottatok. Az illusztrációkat otthon is be lehet fejezni, illetve a jövő órán is folytatni lehet.						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

MELLÉKLET

Feladatlap

1. A következő kérdések segítségével gondoljátok végig, milyen típusú történetet szeretnétek írni, és a csoport írnoke rögzítse a kiosztott csomagolópapírra az ötleteiteket!

- a) A történet cselekménye teljes egészében kitalált legyen; esetleg valós elemeket és fiktív elemeket is tartalmazzon, vagy megtörtént eseményt dolgozzon fel?
- b) Mi legyen a történet témája?
- c) Milyen műfajú legyen a szöveg: pl. mese, novella, élettörténet, igaz történet, példázat, tanmese, tudományos-fantasztikus történet, fantasy stb.?
- d) Ki/mi legyen a történet főszereplője?
- e) Legyenek- e mellékszereplők, és ha igen, akkor hányan és kik legyenek?
- f) Milyen helyszínen/ helyszíneken játszódjon a történet?
- g) Mennyi időt fogjon át a cselekmény?
- h) Ki legyen a történet elbeszélője: az egyik szereplő, netán külső szemlélő?
- i) Az elbeszélő kommentálja-e az eseményeket, vagy csak tényeket közöljön, mindentudó legyen, vagy olyan, aki nincs beavatva a szereplők életébe?
- j) Monologikus szöveg legyen, vagy tartalmazzon párbeszédet is?
- k) Milyen legyen a szöveg hangvétele: pl. humoros, gúnyos, szomorú, vidám, fennkölt stb.?
- l) Milyen legyen a szöveg vagy az egyes szereplők beszédének stílusa: pl. köznyelvi, diáknyelvi, , hivatalos, szépirodalmi, tudományos; népies, régies, választékos stb.?

2. Készítsetek karakterkártyát az egyes szereplőkhöz az alábbi szempontok szerint a kiosztott csomagolópapírra!

A szereplő neve:	
A legfontosabb külső tulajdonságai:	
A legfontosabb belső tulajdonságai:	
Életének célja:	
Kapcsolata más szereplővel: - érzelmi kötelékben áll: - támogató a kapcsolata: - ellenséges a viszonya:	
Döntései és annak következményei:	

3. Készítsetek illusztrációt a mű szereplőiről vagy helyszíneiről egy külön lapra!

4. Készítsétek el vázlatként a történetek történetpiramisát az alábbiak szerint a kapott csomagolópapírra!

1. sor:(a főszereplő neve)

2. sor:(2 szó a fő tulajdonságairól)

3. sor:(3 szó a helyszínről)

4. sor:..... (4 szó a problémáról)

5. sor:(5 szó az egyik eseményről)

6. sor:(6 szó egy másik eseményről)

7. sor:.....(7 szó egy újabb eseményről)

8. sor:(8 szó a megoldásról)

Forrás: Pethőné Nagy Csilla: Módszertani kézikönyv – az Irodalomkönyv 9-12. és az Irodalomkönyv a szakközépiskolák számára 9-12. című tankönyvcsaládhoz, Korona Kiadó, 2005, 291. p.

INFOBLOKK

6. óra

Közös történet írása – projektmunka

A műveltségi terület/kompetenciaterület neve: magyar - kommunikáció

Az évfolyam: szakközépiskola 9. osztály

Az óra címe: Közös történet írása – projektmunka

Az óra célja és feladata: A közös történet megírása csoportmunkában

Az óra fő didaktikai feladata: kompetenciafejlesztés, fogalmazási, nyelvtani és helyesírási készség, együttműködési készség fejlesztése

Előzetes ismeretek: szövegtani alapfogalmak

Tantárgyi kapcsolatok: társadalomismeret, osztályközösség-építés

Az óratervet készítő pedagógus neve: Felde Erika Tímea

ÓRATERV

6. óra: Közös történet írása – projektmunka

Idő percben	Tanári tevékenységek	Tanulói tevékenységek	Tanári instrukciók	Didaktikai feladat	Munkaforma	Módszerek	Eszközök	Diák	Módszer-tani ajánlás
0-2.	létszámellenőrzés a tanári számítógép bekapcsolása	a hetes jelenti a hiányzókat	Legyen szíves a hetes elmondani, kik hiányoznak!	a fegyelem és a figyelem biztosítása	frontális	hetes általi fegyelmezés	tanári zsebkönyv, íróeszköz, számítógép		
3-4.	Az óra feladatának, céljának ismertetése, a csoportok előző órán beszédett csomagolópapírjainak kiosztása, az előző órai munkával kapcsolatos megjegyzések ismertetése	csoportokba rendeződés, figyelem a tanári mondandóra	A mai órán folytatni fogjátok a közös történetek írását csoportmunkában. A csomagolópapírra készített múlt órai karakterkártyákat és történetpiramisokat megnéztem, ezekhez fűzök néhány véleményt.	A feladatok előkészítése, reflektálás a múlt órai munkára.	frontális	megbeszélés	1-1 db csomagoló-papír csoportonként		
5-44. perc	a csoportmunka figyelése, ha kell, segítése	A közös történet szövegének végleges formába öntése, leírása szöveg-szerkesztő	Kérem, hogy a múlt órán alakított csoportok tagjai üljenek össze, és a múlt órán végiggondolt szempontok és az elkészített	Az együttműködési készség, a fogalmazási készség, a nyelvtani és helyesírási	csoportmunka	projektmunka írásban	1-1 db csomagoló-papír csoportonként, 3-3 db A/4-es lap csoportonként, írószer-		

		programmal vagy kézzel.	<p>karakterkártyák és történetpiramisok felhasználásával írják meg a kerek történetüket.</p> <p>A még félkész illusztrációkat is be lehet fejezni ezen az órán.</p>	készség, a kreativitás fejlesztése.			<p>számok, rajzeszközök,</p> <p>Ha van lehetőség számítógépet használni az informatika-teremben, akkor szöveg-szerkesztő program segítségével, ha erre nincs lehetőség, akkor kézzel írva kell elkészíteni a szöveget.</p>		
45. perc	A munka leállítása.	A munka befejezése.	<p>Kérem, hogy az elkészült fogalmazásokat, valamint az illusztrációkat és a csomagolópapírokat adja be minden csoport a csoporttagok nevével ellátva!</p> <p>Ha még nem sikerült befejeznetek a történetet, akkor a következő órán</p>	Az óra lezárása.	Frontális.	Szóbeli megbeszélés			

			még kaptok 20 percet erre, és utána értékeljük az elkészült projektmunkákat.						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

INFOBLOKK

7. óra

Közös történet írása – projektmunka bemutatása, értékelése

A műveltségi terület/kompetenciaterület neve: magyar - kommunikáció

Az évfolyam: szakközépiskola 9. osztály

Az óra címe: Közös történet írása – a projektmunka bemutatása, értékelése

Az óra célja és feladata: A közös történet írásának befejezése csoportmunkában, a projektmunka bemutatása, értékelése

Az óra fő didaktikai feladata: kompetenciafejlesztés, fogalmazási, nyelvtani és helyesírási készség, együttműködési készség fejlesztése, önértékelés, egymás munkájának értékelése

Előzetes ismeretek: szövegtani alapfogalmak

Tantárgyi kapcsolatok: osztályközösség-építés

Az óratervet készítő pedagógus neve: Felde Erika Tímea

ÓRATERV

8. óra: Közös történet írása – projektmunka bemutatása, értékelése

Idő percben	Tanári tevékenységek	Tanulói tevékenységek	Tanári instrukciók	Didaktikai feladat	Munkaforma	Módszerek	Eszközök	Diák	Módszer-tani ajánlás
0-2.	létszámellenőrzés és a tanári számítógép bekapcsolása	a hetes jelenti a hiányzókat	Legyen szíves a hetes elmondani, kik hiányoznak!	a fegyelem és a figyelem biztosítása	frontális	hetes általi fegyelmelés	tanári zsebkönyv, íróeszköz, számítógép		
3-20.	az óra feladatának, céljának ismertetése, a csoportok előző órán beszédett csomagolópapír-jainak és A/4-es lapjainak kiosztása, a csoportok munkájának figyelése, ha kell, segítése	figyelem a tanári mondandóra, csoportokba rendeződés, a projektmunka befejezése	A mai órán kaptok még egy kis időt (kb. 18-20 percet), hogy befejezzétek a közös történetetek írását. Üljetek össze a csoportotok tagjaival, végezzétek el az utolsó simításokat a közös történeteteken, és végezzétek el a szöveg ellenőrzését a Magyar helyesírási szótár vagy számítógépen a helyesírás-ellenőrző program segítségével! Ha lejárt a projekt-munkára szánt idő,	ráhangelés, a kreativitás, a fogalmazási, nyelvtani és helyesírási készség, együtt-működési készség fejlesztése, a feladatok befejezése	írásbeli csoportmunka	projektmunka írásban	1-1 db csomagolópapír, 3 db A/4-es lap, 1 db Magyar helyesírási szótár csoportonként, íróeszközök (számítógép)		

			akkor minden csoport szóvivője ismertetni fogja a csoport munkáját a többiekkel, és értékeljük a munkákat.						
21-40. perc	a projektmunkák meghallgatása, az illusztrációk megtekintése	a projekt-munka bemutatása, a többi csoport munkájának megismerése	Minden csoport 5 percet kap a projektmunkája bemutatására. Kérem, hogy a csoportok szóvivői és a csoport tagjai jöjjenek ki a tanári asztalhoz, és a többi csoportnak mutassák be az elkészült munkájukat. A szóvivő olvassa fel a történetet, a többi csoporttag pedig mutassa meg a projektmunkához készített rajz(oka)t!	az előadói készség fejlesztése	frontális egyéni szóbeli ismertetés	a projektmunka szóbeli ismertetése a csoportok szóvivői által, a projekt-munkához készített illusztrációk megmutatása a többieknek	csoportonként 1 db csomagoló-papír, 3 db A/4-es lap, (számítógép, ha annak segítségével készült el a szöveg)		
41-45.	a projektmunkák értékelése	a többi csoport munkájának értékelése, önértékelés, a tanári értékelés meghallgatása	Értékelje minden csoport a saját munkáját aszerint, hogy mennyire sikerült megvalósítani a csoport elképzeléseit!	értékelés	csoportos értékelés, önértékelés, tanári értékelés	megbeszélés	csoportonként 1 db csomagoló-papír, 3 db A/4-es lap, (vagy számítógépre elmentett szöveg)		

			<p>Minden csoport értékelje a többi csoport munkáját is! Melyik csoport tagjai kaphatják az alábbi díjakat dicséretkártyák formájában?</p> <ul style="list-style-type: none"> • A legizgalmasabb történet díja • A leghumorosabb történet díja • A legmegrázóbb történet díja • A legstílusosabb fogalmazás díja • A legjobb illusztráció díja • A legjobb szövivő díja <p>A csoportok 15 pontot kaphatnak a közös történetükre a megvalósítás sikeressége, a kreativitás mértéke és a fogalmazásmód és a helyesírás figyelembe vételével. Melyik csoport kaphatja meg a maximális pontot? Hány pontot</p>				<p>egyéni értékelőlapok, dicséretkártyák</p>		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>kaphatna a többi csapat?</p> <p>A megbeszélte pontszámokat írjátok rá az értékelőlapokra, adjátok össze az Utazás a történetek világában témakörben szerzett pontjaitokat, és nézzétek meg, melyik karakterszintnek és érdemjegynek felel meg a kapott pontszámotok!</p> <p>Lett-e vajon valaki Hétpróbás, esetleg a pluszpontjai segítségével Hétpróbás szellemóriás? Tapsoljuk meg!</p> <p>Beszédem a csoportok munkáit, és az érdemjegyeket majd beírom mindenkinek.</p> <p>Köszönöm a munkátokat!</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--